ŘEČ PŘED AGRIPPOU

Původ materiálu
Pechar Jaroslav, upravila Marta Sedláčková
Pořadí v lekci
33

1. MOTIVAČNÍ UVEDENÍ DO PŘÍBĚHU:

a) Pro Teofila – *motivace využívá motiv toho, že ve svědectví jde o to osobně, konkrétně poukázat na Ježíše (ne na sebe). Hodí se spíše pro starší školní věk.*

T: Tuhle jsem vyprávěl svému známému o tom, jak jsem uvěřil v Ježíše Krista, proč věřím. Říkal jsem mu, že strašně rád vzpomínám na to období, kdy jsem od základu změnil svůj život. Nějak tomu ale pořád nemohl rozumět…

L: To je ale právě to, co se postupně učil i apoštol Pavel. Nebyl také žádným skvělým řečníkem. Postupně mu čím dál víc docházelo, že ani tak nejde o to vyprávět lidem o svých zážitcích, o své změně – ale o Ježíši. Toho máme jako křesťané zvěstovat. A když stál u soudu, došlo mu, že když zvěstuje právě toho vzkříšeného Ježíše – nemusí se bát. Nemusí mít obavy ani proto, že není kdovíjak výřečný…

b) Pro střední a starší školní věk:

Svědčili jste někdy o Ježíši? Jak jste to dělali? Co jste říkali? Mluvili jste o svých zážitcích nebo jste vyprávěli biblické příběhy? Jaké to mělo výsledky? Co se osvědčilo? Jaké má co výhody?

Pokud se stane, že děti to nikdy nezkoušely, můžeme pokračovat příběhem a k otázkám se vrátit – jako k promýšlení toho, jak bychom o Ježíši mohli svědčit.

c) Pro mladší školní věk:

Použijte pracovní listy.

d) Pokud máte přístup k internetu, zkuste YouTube – pod heslem Jsem katolík – najdete videa, na kterých známí lidé svědčí o své víře v Krista. Vyberete si i jako evangelíci.

2. POZNÁMKY K TEXTU A JEHO KATECHETICKÉMU VYUŽITÍ

Poznámky pro pochopení textu pro učitele:

- **Agrippa II.** byl syn Agrippy I. Císař Claudius ho pověřil panstvím nad knížectvím Chalkis. Mohl též řídit kultické záležitosti jeruzalémské obce a dosazovat velekněze. Agrippa si přichází apoštola Pavla vyslechnout jako náboženskou kuriozitu.

- podle **Festa** jde v Pavlově případě o nějaké nesrozumitelné náboženské rozepře. Festus neví, co má vlastně napsat do obžaloby, kterou s Pavlem pošle císaři.

- **zaslíbení otcům** (26,6-8) – Pavel věří, že zaslíbeným Mesiášem je Ježíš, který trpěl a byl vzkříšen z mrtvých. Ježíš je logickým vyústěním příběhů praotců a dalších – Bůh je ten, kdo dává život a křísí svůj lid.

- **nemohl jsem se postavit proti nebeskému vidění** (26,19) – Pavlova řeč je typický **žánr svědectví –** Pavel mluví o tom, jak mu Ježíš změnil život a úplně ho převrátil – poslal ho kázat pohanům evangelium. Pavel vypráví svůj příběh ve Skutcích již potřetí, stále více se soustřeďuje na Krista, proti jehož povolání se nemohl postavit.

- **stojím jako svědek před velkými i malými** - apoštol chce, aby evangelium zaznívalo všem – veřejně – obyčejným, nepatrným, ale i těm mocným a třeba sebejistým.

- **bláznovství zvěsti o ukřižovaném** - na Pavlovo svědectví *„Mesiáš má trpět a vstane“* (26,23) reaguje Festus slovy *„Jsi blázen, Pavle“* (v. 24) Není vyloučeno, že tu máme praktickou ukázku toho, jak vypravěč - Lukáš - aplikuje pavlovský důraz o bláznovství kříže.

- děti a svědectví – od školního věku jsou děti schopné žít ve více rolích, světech – věřící v nedělce, žák ve škole, role syna/dcery. Tyto světy se mohou míjet, zvlášť pokud je mezi nimi

zdůrazněn rozdíl (např. škola – vědecké prostředí, nedělka – něco vědě odporujícího atp.). Tento příběh je může povzbudit, aby svou víru žili stále, ve všedním dnu, kterého se to také týká – povzbudit (uvažovat společně o možnostech jak), ne nutit.

Jak pojmout příběh pro děti – například:

- jako **vyprávění** – můžete ho i přečíst – důraz na samotný příběh tak, jak je popsán i s podrobnostmi.

- pomocí **pracovního listu 33** – s pomocí rozhovoru budete opakovat Pavlův život (od události obrácení a povolání až do teď), co Pavel sám považuje za důležité (viz. metodické pokyny) – své povolání ke zvěstování.

- pomocí **pracovního listu 18** – pomocí rozhovoru nad pracovním listem budete opakovat, kam všude se Pavel už v poutech dostal – velerada, Felix, Festus, doplňte vyprávěním o svědectví před Agrippou. Využijte texty na prac. listě k otázkám: Dělal si Pavel starosti? Co tedy dělal Pavel, co pro něj bylo nejdůležitější? Apod.

- zkuste s dětmi hovořit o jejich **zkušenosti svědectví** (viz motivace b). Na Pavlově svědectví před Agrippou můžete ukázat, že svědectví je osobní, týká se nás (žádné „ono se“, jako by se mne netýkalo), ale přesto je hybatelem, „hlavní postavou“ Ježíš Kristus. Reagujte podle toho, co děti říkají – v některých společenstvích může být problém přílišné strhávání pozornosti na vlastní zkušenost obrácení (já, já jsem…), jinde zas velká odtažitost od Ježíšových příběhů (to se mně netýká).

3. FORMULACE TÉMATU

Pavel svědčí o tom, jak Ježíš změnil jeho život, i před králem Agrippou. Nemůže nyní jinak, než zvěstovat vzkříšeného Ježíše všem. (Zážitek obrácení není jen pro něj osobně – vychází z něj užitek pro všechny.)

4. VYKLADAČSKÁ A KATECHETICKÁ ÚSKALÍ

- Pavlovo kázání Agrippu zaujalo a přinutilo k reakci. Nebylo to však způsobeno Pavlovým řečnickým uměním (Pavel sám se za skvělého řečníka zřejmě nepovažoval), ale pravdivým dosvědčením toho, že Ježíš je očekávaný Mesiáš. Agrippa se však zásadnímu osobnímu rozhodnutí vyhýbá – křesťanem se nestane.

- událost u Damašku – Pavel podává svědectví. Typicky pro tento „žánr“ mluví o tom, jak se jeho život změnil působením Ježíše Krista. ***Svědectví je osobní***, zároveň však svědek není ten, kdo změnu způsobil, zapříčinil. Jestliže nás vybízí tento příběh ke svědectví o Ježíši na veřejnosti, ukazuje zároveň jak: nestrhávejte pozornost na sebe, ale ***vyprávějte příběh toho, který povolává***.

5. OSNOVY VYPRÁVĚNÍ

osnova pro mladší, střední a starší školní věk:

I. Motivace

II. Agrippa v Cesareji

III. Pavlovo slyšení před Agrippou, Bereniké a Festem

IV. Pavlova obhajoba: vzkříšeného Kristus mě zastavil

V. Festova a Agrippova reakce

VI. Mohl být osvobozen – ale odvolal se k císaři

6. METODICKÉ POKYNY K PRACOVNÍMU LISTU ZDEŇKA ŠORMA

Obrázek můžete použít uprostřed vašeho vyprávění. Když dojdete k Pavlově obhajobě, řekněte dětem, že Pavel připomněl celý svůj příběh a vyzvěte je, aby se pokusily do bubliny nakreslit nebo napsat, co všechno si z Pavlova života pamatují. Vymezte jim na to čas. Výsledky práce dětí společně proberte. Potom vyprávějte, co ze svého života zmínil Pavel sám. Mluvte s dětmi o tom, v čem se Pavlovo a jejich připomenutí liší a shodují, a přemýšlejte společně nad tím, co je pro Pavlovu rekapitulaci života charakteristické a důležité.

7. LITURGICKÝ RÁMEC – písně viz níže odkazy.

8. VYPRÁVĚNÍ A NÁPADY PRO PŘEDŠKOLNÍ VĚK

Pro práci s předškolními dětmi mě inspiroval pracovní list Z.Šorma č. 18, ale trochu jsem ho rozšířila – je to opakování.

Tématem je „Kde všude mluvil apoštol Pavel o Ježíši – každé místo je vhodné pro evangelium“.

Budeme potřebovat:

- obrázek nebo figurku, která bude znázorňovat Pavla.
- Dále „kulisy“ míst (zkuste Google obrázky nebo knihu Lidé bible – život a zvyky), kde všude Pavel kázal o Ježíši – na náměstí, ve vězení, mezi filosofy a učenci, v synagoze, v soukromém domě, před kněžími, před místodržitelem, před králem a jeho ženou (to je dnešní příběh).

Dětí se zeptáme, kde všude slyšeli o Ježíši. V kostele? Doma, v nedělní škole? Co třeba v televizi nebo v rádiu (bohoslužby nebo filmové zpracování Ježíšova příběhu)? V knize? Ještě někde? Je nějaké místo, kde se o Ježíši nevypráví? Je místo, kde o Ježíši mluvit nehodí, nedá?

Povídáme si o apoštolu Pavlovi. Kde všude Pavel vyprávěl o Ježíši? Vzpomene si někdo? Buď si děti budou pamatovat – nebo jim nabídneme obrázky, aby si vzpomněly (případně necháme hádat, co to na obraze je – použitelné i pro děti, které minulé lekce neprošly). Kde se Pavlovi asi kázalo dobře? (Začneme těmi méně problematickými místy – dům, místo za hradbami.) Kde bylo těžké mluvit o Ježíši? Styděl se Pavel? Bál se? Pro Pavla bylo každé místo dobré (i vězení, i před soudem) – všude a všem chtěl vyprávět o Ježíši.

A co vy, dokázali byste mluvit o Ježíši? Už jste to někdy zkoušeli? Vyprávět nějaký příběh z bible třeba ve školce? Znáte nějaký příběh o Ježíšovi, biblický příběh, máte nějaký rádi?

9. VYPRÁVĚNÍ PRO STŘEDNÍ ŠKOLNÍ VĚK

I. AGRIPPA V CESAREJI

Král Agrippa II. objíždí své království. Není to nijak významný král, ani jeho království není moc veliké, ale jednou je to král a patří se ho přivítat s patřičnou úctou. A také je potřeba se postarat o dostatečně zábavný program. Festus není místodržícím dlouho. Navíc na tomto místě byl předtím místodržícím Agrippův švagr, a tak král nejspíš o celé oblasti ví víc než sám místodržící. Festus toho mnoho na výběr nemá – a proto králi nabídne Pavla.

Takový kuriózní případ podivného odsouzence, který zjevně nic neudělal, ale žalobci se dožadují, aby byl bezodkladně popraven. Jde zjevně o nějakou hloupost; kdyby obžalovaný nebyl římský občan, byl by zbičován a vyhnán a byl by klid. Celá záležitost spočívá v tom, že se Pavel a židovská rada dohadují o jakéhosi mrtvého Ježíše! Pavel tvrdí, že žije, jeho žalobci, že nežije. A navíc se to celé točí okolo jejich Zákona, a v tom se Festus už vůbec nevyzná. Nabízel obviněnému, ať s tím jede do Jeruzaléma a ať si to tam vyřeší židé sami mezi sebou. Jenže v tu chvíli ten člověk prohlásil, že je nevinný a že se odvolává k císaři. Festus tedy dal Pavla opět pod zámek a při nejbližší příležitosti ho pošle do Říma.

Krále Agrippu to zaujalo. Soud o tom, jestli je někdo mrtvý nebo ne, to by mohlo být docela zajímavé. A pokazit se na tom nedá nic. Jednou se odsouzenec odvolal k císaři, tak je to vlastně jedno.

II. PAVLOVO SLYŠENÍ PŘED AGRIPPOU, BERENIKÉ A FESTEM

Na druhý den přišel král Agrippa i s manželkou do přijímací síně. Uctivě před ním poklekají všichni přítomní, ať již vysocí důstojníci či představitelé města. A pak je předvolán Pavel.

První slovo má hostitel – místodržící Festus. Několika slovy shrne celý případ. Ono toho ale není mnoho, co by mohl o obžalovaném říci. Žalobci žádají jeho smrt, ale jak to tak vypadá, ten nic trestuhodného neprovedl. Jenže se odvolal k císaři a tudíž je nutné ho tam poslat. A spolu s vězněm je nutno poslat do Říma i dopis, ve kterém bude vysvětlena podstata sporu a základní body obžaloby. Ale co tam má napsat, když tomu sám nerozumí! Kdyby tedy král Agrippa ve své moudrosti obžalovaného vyslechl, aby místodržící věděl, oč vlastně v této věci jde. A tak Agrippa vyzval Pavla, aby se vyjádřil.

III. PAVEL SE HÁJÍ

Pavel ví, že Agrippa zná židovské náboženství, jeho obyčeje i očekávání. Je rád, že může mluvit právě před ním a vysvětlit, oč v celé věci jde. Po staletí židé očekávají příchod Mesiáše, tak jak to zvěstovali proroci. Tato zaslíbení se však již naplnila, Mesiáš přišel a byl to Ježíš. A právě tento Ježíš je předmětem jejich sporu. Zatvrzelí židé však v Ježíše neuvěřili.

Pavel jim rozumí. Možná lépe, než kdokoliv jiný, protože i on sám byl dříve takto zatvrzelý. Sám pronásledoval každého, kdo se k této víře přiznával. Jenže pak se s Ježíšem setkal. Poznal, že Ježíš žije. A tento živý Ježíš mu nejen odpustil všechno zlé, co kdy dělal, ale dokonce ho povolal do svých služeb. Zaslíbil mu ochranu i posilu, aby plnil jeden jediný úkol – otevřít oči lidí, aby i oni viděli, že Ježíš žije. To je pohled, kterým se člověk odvrací od ďábla k Bohu; to je jediná možnost, jak může člověk přijmout odpuštění hříchů; to je cesta, kterou se dojde do Božího království.

Jak by se Pavel mohl postavit nebeskému vidění! Jak by mohl odmítnout toto povolání, když byl povolán od samotného Ježíše? Proto poslechl a všude kam přišel, tak kázal, že Ježíš žije. A to je důvod, proč ho chtěli jeho odpůrci zabít a proč také v tuto chvíli stojí před soudem. Protože uvěřil Bohu, který zaslíbil Mesiáše, který bude trpět a jako první vstane z mrtvých. A Ježíš trpěl a vstal z mrtvých. A Pavel se s tímto živým Ježíšem skutečně setkal.

V. FESTOVA A AGRIPPOVA REAKCE

Po tomto proslovu jako první zareagoval Festus: „Jsi blázen, Pavle!“. Není divu, že tak mluví, o židovském náboženství neví skoro nic. Pavel se však brání a dovolává se přitom krále Agrippy. Agrippa je potomek krále Heroda Velkého a v jeho žilách koluje i krev slavných makkabejských králů. Zná židovské náboženství i jeho naděje a jistě věří i prorokům!

Agrippa Pavlovi rozumí více, než kdo jiný v tomto sále. Cítí, že Pavel nemluví jen tak do větru, že jeho slova mají váhu. Dokonce řekne: „Málem bys mne přesvědčil, abych se stal křesťanem!“ Jenže právě „málem“. Agrippa se bojí udělat ten zásadní krok. V té chvíli se Pavel obrátí ke všem přítomným a – jako by ani nebyl vězeň – řekne: „Kéž by Bůh dal, abyste se vy všichni, ty, králi, i vy ostatní, stali tím, čím jsem já – kromě těch pout, která mám na rukou.“ Křesťany, apoštoly Ježíše Krista. Snad něco z jeho slov uvízne v hlavách posluchačů… Král však nemá v úmyslu uvěřit v Ježíše a dát se pokřtít. Tím méně Festus.

VI. MOHL BÝT OSVOBOZEN – ALE ODVOLAL SE K CÍSAŘI

Když panstvo odcházelo, říkali si, že Pavel neudělal nic, za co by zasluhoval vězení nebo dokonce smrt. A že kdyby se neodvolal k císaři, mohl být propuštěn. Takhle bude čekat kdoví jak dlouho ve vězení; jasně vyhraný soudní spor vyměnil za císařský soud s nejistým výsledkem, navíc to bude soud, proti kterému už nebude odvolání.

Přitom ani netušili, že je to všechno docela jinak. Pavel do Říma jít musí. Tak mu to určil sám Ježíš. Odvolání k císaři se stalo prostředkem, jak tento úkol splnit. Co na tom, že v poutech, co na tom, že jako křivě obviněný vězeň. I ve vězení bude mít Pavel prostor k přijímání návštěv a k psaní dopisů. A nebude málo jak hostů, které ve vězení přijme, tak nebude málo listů, které během své cesty do Říma napíše. Nebude málo lidí, které i jako vězeň bude moci oslovit či kterým ještě pomůže. Má před sebou ještě několik let života a bezezbytku je využije.

MODLITBA

Pane, prosíme, dej nám moudrost a sílu, abychom o tobě dokázali svědčit lidem okolo nás. Dej nám také moudrost a sílu, abychom toto svědectví potvrdili tím, jak žijeme. Amen.

10. NÁMĚTY K ROZHOVORU

- je potřeba ke zvěsti o Ježíši Kristu před někým slavným a významným spíš řečnické nadání a schopnost překonat trému - nebo opravdová znalost evangelia?

- znáte nějakou významnou osobnost, která se o křesťanství vyjádřila pohrdavě? Jsou takové názory pro vaši víru důležité?

- znáte nějakou osobnost, která se o křesťanství vyjádřila přejně – jako o své víře? Na YouTube najdete pod heslem „Jsem katolík“ – svědectví o víře mnoho známých osobností, herců, vědců apod. – jistě si vyberete video, které dětem můžete pustit.

11. A JEŠTĚ SE OHLÉDNĚTE...

Vybrali jste si způsob, jakým budete s dětmi pracovat? Co je vaším cílem – zkuste si ho napsat, vybrat pro něj nejvhodnější způsob práce a po hodině se k němu vraťte – povedlo se?

Odkaz na pracovní list

33 Řeč před Aggripou

18 Pavel souzen

Odkaz na píseň

Tvá svoboda, tvá svoboda nade mnou

Farářovo blues (SV208)

To já, ó Pane můj, půjdu, když mne posíláš

Proč pro Krista neměli místa (SV269)

Novej den (SV124)

Jen ty, Pane můj, jen tys můj štít

Cílová skupina

Školní

Katechetické cykly

Pozvání na cestu - Skutky

Biblický odkaz (kat)

Skutky 25,13–26,32